

Brandeis University

Maurice and Marilyn Cohen Center for Modern Jewish Studies

פרויקט עתידים יהודיים Jewish Futures Project

השפעתה של תכנית תגלית: עדכון לשנת 2010

תקציר מנהלים

לאונרד סאקס
תיאודור ששון
שחר הכט
בנג'מין פיליפס
מישל שיין
גרהאם רייט
ציארלס קדושין

פברואר 2011

פרויקט עתידים יהודיים (Jewish Futures Project)
השפעתה של תכנית תגלית: עדכון לשנת 2010
תקציר מנהלים

דו"ח זה בוחן את השפעתה של תגלית על בוגרי התכנית חמש עד תשע שנים לאחר השתתפותם בתכנית. הממצאים מתבססים על נתונים שנאספו במהלך השנה השניה של מחקר אורך על צעירים יהודים בארה"ב. המחקר הנוכחי הוא חלק מפרויקט מחקר מקיף הבוחן את הדרכים בהן צעירים יהודים מקבלים החלטות לגבי נישואין וחיי משפחה, את האופן בו הם משתתפים בחיי הקהילה היהודית וכיצד הם רואים את מקומה של ישראל בחייהם. ממצאים ממחקר זה שאינם קשורים להשפעתה של תגלית יבחנו בדו"ח נפרד.

בשנתו הראשונה (2009), התמקד המחקר במדגם של צעירים שהגישו מועמדות לתגלית בשנים 2004-2001. בשנה השניה (2010), התבסס המחקר על המדגם המקורי, בתוספת מדגם של מועמדים משנת 2005. על אף שהמועמדים לתגלית (הכוללים כיום כ- 300,000 צעירים) אינם מייצגים את כלל צעירי יהדות ארה"ב באופן מושלם, הרקע היהודי שלהם מגוון במידה יוצאת דופן. צעירים אלו מייצגים את כל הצירופים של החינוך הדתי והחילוני, כמו גם את המגוון הגיאוגרפי והחברתי-כלכלי של יהדות ארה"ב.

הסקר התבצע באמצעות הטלפון ושאלון מקוון. השאלון כלל שאלות על רקע משפחתי וחינוך יהודי, קשר לישראל, מעורבות בפעילויות ובארגונים יהודים, וכן שאלות על דייטינג, נישואין וילדים. השאלות לגבי חיי משפחה נגעו באופן מפורט במאפיינים היהודיים ובבחירות של משיבים בעלי משפחות צעירות בהתייחס ליהדותם. אורך השאלון הוגבל כדי להבטיח שיעור היענות גבוה. ראיונות התבצעו עם 1,677 משיבים ושיעור היענות הכולל עמד על 61.9 אחוזים.

ניתוח הנתונים התמקד במשיבים לא-אורתודוקסים והשווה את תשובותיהם של בוגרי תגלית לקבוצת ביקורת של מועמדים דומים שלא השתתפו בתכנית. בדומה לממצאים משנת המחקר הראשונה, הנתונים מצביעים באופן חד משמעי על כך שלחוויה בתגלית יש השפעה על זהותם של הבוגרים ועל עמדותיהם ביחס לישראל:

- הסיכוי של משתתפים בתגלית לדווח כי הם מרגישים קשורים לישראל "במידה רבה" גדול ב- 46 אחוזים מזה של הלא-משתתפים. השפעתה של תגלית היתה גדולה יותר בקרב משתתפים בעלי רקע יהודי חלש יחסית.
- הסיכוי של המשתתפים לדווח כי הם "בטוחים מאד" ביכולתם להסביר את המצב בישראל גדול ב- 28 אחוזים מזה של הלא-משתתפים.
- הסיכוי של משתתפי תגלית להיות נשואים ליהודי/ה היה גדול ב- 51 אחוזים מזה של הלא-משתתפים. ההשפעה של תגלית על נישואין תלויה בגיל (לתגלית השפעה גדולה יותר על בוגרי התכנית שהשתתפו בגילאים צעירים יותר), אך אינה קשורה לחינוך היהודי של המשתתפים (ההשפעה היתה דומה עבור משיבים בעלי רקע חינוכי יהודי מכל הסוגים).
- לתגלית השפעה נרחבת, מעבר להשפעתה על המשתתפים בתכנית עצמה: בקרב משיבים עם בני/בנות זוג שלא גדלו כיהודים, הסיכוי של בני/בנות זוגם של בוגרי תגלית להתגייר גדול פי ארבעה מזה של בני/בנות הזוג של הלא-משתתפים.
- הסיכוי של משתתפי תגלית הלא-נשואים ליחס חשיבות "רבה מאד" לנישואים לבן/בת זוג יהודי/ה גדול ב- 28 אחוזים מזה של הלא-משתתפים.
- הסיכוי של משתתפי תגלית ללא ילדים ליחס חשיבות "רבה מאד" לגידול ילדיהם כיהודים גדול ב- 35 אחוזים מזה של הלא-משתתפים. עם זאת, בקרב משיבים עם ילדים לא נמצאו הבדלים בין משתתפים ללא-משתתפים בנוגע לדת בה גידלו את ילדיהם, קיום ברית מילה או טקס מתן שם יהודי ובחירת מסגרת חינוכית יהודית לגיל הרך.

ההבדלים המשמעותיים בין עמדותיהם והתנהגותם של בוגרי תגלית ובין מקביליהם מלמדים כי לתכנית השפעה ניכרת. אין ספק שהשלכות נוספות יתגלו עם התבגרותם של המשיבים ובמהלך חייהם הבוגרים. במקביל למעקב אחר עמדותיהם ומעורבותם היהודית של המשיבים, מחקרים עתידיים יבחנו את ההשפעה של ההשתתפות בתכנית מעבר לבוגרי תגלית עצמם – על בני ובנות זוגם ועל ילדיהם. סדרי הגודל של תגלית מלמדים שיש לתכנית את היכולת לשנות, לא רק יחידים, אלא את כלל הקהילה היהודית בארה"ב. הבנת המידה והאופנים בהם תהליך זה מתרחש יהיו המוקד של מחקר ההמשך.

The Maurice and Marilyn Cohen Center for Modern Jewish Studies at Brandeis University is a multi-disciplinary research institute dedicated to the study of American Jewry and the development of religious and cultural identity.

Brandeis University

Maurice *and* Marilyn Cohen
Center *for* Modern Jewish Studies